

Posudek oponenta diplomové práce – teoretická/praktická část*

Jméno a příjmení studenta	BcA. Helena Ťapajnová		
Studijní program	N 8206/Výtvarná umění		
Obor/ateliér	8206T102/Multimedia a design/ateliér Průmyslový design		
Forma studia	prezenční	Akad. rok 2015/16	
Název práce	Konstrukce a dekonstrukce		
Oponent práce	Mgr. Lucie Šmardová		

Diplomová práce Heleny Ťapajnové se zabývá tématem „konstrukce a dekonstrukce“, čerpá z díla francouzského filozofa Jacqua Derridy, který v šedesátých letech minulého století toto téma přinesl do světa filozofie a sociální teorie, podnětné se následně stalo i v oblasti umění. Helena Ťapajnová se tématem zabývá prostřednictvím média skla a performance. Ve své práci představuje akce a projekty uskutečněné v průběhu loňského a letošního roku. Jedná se o práci rozsáhlou, náročnou, dokončená bude až závěrečnou performance, která proběhne během obhajoby diplomové práce.

Teoretickou část autorka rozděluje do pěti kapitol. V první se zabývá českým uměním akce sedmdesátých let, konkrétně prací Karla Milera a Jiřího Kovandy. Práce obou těchto umělců Helena představuje a vysvětluje, proč se jí staly inspirací. U tvorby Karla Milera se jedná o dokumentaci akce formou fotografie a krátkého doprovodného textu vysvětlující celou událost. U Jiřího Kovandy oceňuje snahu o začlenění (byť někdy nevědomé) diváků do své akce, společně s jednoduchými instalacemi, jímž se koncem sedmdesátých let věnoval, než opustil akce úplně. Druhá část je věnována sklu a performance. Zde si vybírá zahraniční autory – konkrétně Mariu Bang Espersen a Maxe Syrona, kteří se věnují sklu jako médium s vlastními vlastnostmi. Následující kapitola je věnována vztahu zvuku a objektu v prostoru. Zaměřuje se na umělce z české scény – Tomáše Vaňka, Romana Štětínu a Ivanu Polaneckou. Čtvrtá kapitola se potom zabývá skleníkem, jako uměleckým objektem. Do výběru zařazuje zahraniční umělce, kteří jako výstup své práce zvolili skleník – Mario Merz, Rob Fischer, Peter Coffin. Poslední část je věnována vysvětlení tématu „konstrukce a dekonstrukce“ a elementární definici hranic, jak ji popsal Jacques Derrida. Hlavním motivem, který můžeme vysledovat v rámci jejích akcí, se stává dekonstruktivní pohyb, jako otevření pro jinakost uvnitř daného místa bez toho aniž by formulovala nějaké teze, spíše naznačuje jiný přístup a pohled na danou věc.

Tuto část považuji za osobní výběr autorky, která do značné míry interpretuje díla jiných umělců, jenž se jí zdají zajímavé a podnětné. Nechápu ji jako kunsthistorickou esej (podle tohoto kritéria se zde nachází několik nepřesností či zjednodušení), ale spíše jde o autorskou stať, prostřednictvím níž si ohledává způsoby vyjadřování, jimiž se ve své vlastní práci sama zabývá – performance a její dokumentace, zvuk, sklo, objekt, instalace, vztah k divákům a jejich případná participace a zážitek z díla. Tento výběr respektuji a chápu, ač se mi přece jen zdá, že by zde mohl být na místo Karla Milera zmíněn více Petr Štembera, který prováděl podobně procesuální akce, využíval různé materiály (sklo, zrcadlo, roztříštěné sklo) či Jan Mlčoch vyzývající k účasti diváky. Ze současníků diplomantky pak Matyáš Chochola, ze starší generace potom Rebecca Horn.

V praktické části je představen koncept diplomové práce. V samostatné kapitole vysvětluje pojmosloví akčního umění (akce, performance, happening, event) a způsob dokumentace, který následně používá pro svoje vlastní performance.

První ze série se stala akce *Shelter*, která proběhla v rámci výstavy *Per man ent fór ent per for man's* pořádanou galerií Kabinet T ve Zlíně. Osobně tuto akci považuji za nejzdařilejší ať už z hlediska formální tak obsahové. Helena Ťapajnová se zde představuje jako zralá a citlivá performerka, která dovede naplánovanou akci prožít a nabídnout podobný prožitek i divákům. Umí dodržet napětí okamžiku, zároveň se zde zdařile propojuje médium skla a volného umění, designový základ už je překročen.

Následuje akce *Přeskok, pohyb, ohyb*, která proběhla v galerii Garáž ve Zlíně. Do této akce se dostává další prvek – zvuková nahrávka, na níž se kromě Heleny podílel i hudebník Gidon Schvitz. Další z akcí se stal *Zánor*. Na této performance účinkovala vedle autorky další performerka Denisa Švachová. Poslední z akcí předcházející výslednou prezentaci během výstavy diplomových prací se stala performance *Field of possibilities*, jež se odehrála na pražské AVU společně s Gidonem Schvitzem.

Výsledným objektem se stane performance a instalace objektu *Skleník*, skrz nějž Helena zkoumá hranice konstrukce a dekonstrukce v reálném skleněném objektu, jež podle ní „nejpravdivěji používá sklo“. Je to objekt, jímž se zabývala už v minulosti (*Dcera svojho otca*), je spjatý s její rodinnou historií a místem, kde vyrostla. Součástí akce se stává audionahrávka, na níž je zaznamenán zvuk ze zahrady společně s hlasovým komentářem prostoru. Helena tak diváky zapojí do své akce, všichni individuálně prožijí vlastní obraz jejich rodinné zahrady, aby se na závěr potkali ve výstavní místnosti, kde se budou všichni spolu a zároveň oddělení. Ze „skleníku“ se stává „skleněný dům“, stavba, architektura, která odděluje a zároveň dovoluje vidět dovnitř. Vědomé úsilí o polaritu pohledu se prolíná celou prací Heleny Ťapajnové. Jelikož se tato akce teprve chystá, nelze ji hodnotit. Připravený koncept a objekt považuji za zdařilý, odpovídající vytýčenému tématu.

Uplynulé akce jsou dokumentovány pouze fotografiemi a krátkým doprovodným textem, který autorka píše (podle mého názoru zbytečně) ve třetí osobě. Ich-forma by byla vzhledem k velkému prožitku autorky vhodnější, text by mohl být přesnější a čtenáři by nabízel více možnosti k vcítění se.

Popisovat či interpretovat jednotlivé akce by bylo v tomto textu zbytečné. Lze však říct, že vytýčené téma autorka sleduje ze své vlastní pozice umělkyně-performerky-sklářky, která Derridovy teze neilustruje, ale spíš nad nimi osobně přemítá a následně prožívá prostřednictvím performance. Umí zacházet s metaforou. Doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „A“ výborně.

Návrh klasifikace : A - výborně

Ve Zlíně dne 27. května 2016

.....*Simardora Jucic*.....

podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------

* nehodící se škrtněte